

Évfordulónaptár 2017 – Veszprém

775 éve

született MARGIT, Szent (Klissza [Dalmácia], 1242. jan. 27. – Nyulak-szigete, Margit-sziget, 1271. jan. 18.) apáca. IV. Béla király leánya, akit szülei (fogadalmuknak megfelelően) 4 éves korában adtak a Domonkos Nővérek Szent Katalinról elnevezett veszprémi kolostorába (a Benedek-hegy alatt), ahol tízéves koráig, 1252-ig nevelkedett. Innen a Nyulak-szigetén működő kolostorba került, ahol 1254-ben tette le az ünnepélyes fogadalmat. Életét a Szent Margit legenda örökíti meg, amely három részre tagolódik. Az első Margit kolostori életét mutatja be, a második a csodákat, a harmadik a szentté avatási jegyzőkönyvek alapján a nővérek vallomásait tartalmazza. Az eredeti latin nyelvű legenda szerzője frater Senior, aki valószínűleg azonos Margit gyóntatójával, Marcellus páterrel. Ennek alapján készült Johannes Vercellensis műve, amelyet Ráskai Lea, margitszigeti domonkos apáca másolt le, és 1510-ben a maga korának helyrajzi viszonyaira alkalmazott. Veszprémben a domonkos kolostor romján – a róla elnevezett téren – és a Várban, a volt Államigazgatási Főiskola falán van emléktáblája.

475 éve

halt meg STATILEO János, Statilius (15. sz. vége – Gyulafehérvár, 1542. ápr. 8.) r. k. püspök. A dalmát származású magyar főpap 1513-ban veszprémi kanonok és felsőörsi prépost, majd budai prépost volt. 1515-ben a török elleni harcokban részt vevő Beriszló Péter püspök helyetteseként vezette a veszprémi zsinatot. 1521-ben II. Lajos király Velencébe küldte, hogy segítséget kérjen a török ellen. Mohács után János királyhoz pártolt, aki őt erdélyi püspökké tette. 1527 márciusában János király szöszlője volt az olműzi tanácskozásban; 1528. októberben I. Ferenc francia királynál járt és vele szövetséget hozott létre. Nagy része volt az 1538. évi váradai békében is, később határozottan védte Izabella királyné érdekeit. Nevéhez fűződik az első anyakönyvezés elrendelése.

400 éve

halt meg VERANCSICS Faustus, Verantius (Sibenic [Horvátország], 1550 – Velence, 1617. jan. 27.) várkapitány, természettudós, polihisztor, író, szótáríró. Pozsonyban és a Padovai Egyetemen tanult. 1579-ben Veszprém várkapitánya, a püspöki javak kormányzója, udvari tanácsos. 1594-ben tisztségéről lemondott és Velencében egyházi rendbe lépett. Ötnyelvű szótárát is Velencében, 1595-ben jelentette meg. 1598-ban csanádi püspökké nevezték ki, de 1608-ban erről a tisztségről is lemondott, a következő esztendőben, Rómában a Pálosok Rendjébe lépett. Ettől kezdve csak tudománnyal foglalkozott. Velencébe költözött és itt jelentette meg híres építészeti, technikai és haditechnikai kérdésekkel foglalkozó munkáját, amelyben rajzok kíséretében megtaláljuk a szél-turbina ösét, vízfolyással szemben haladó hajókat, sajtoló- és zúzógépeket, hadi gépezeteket, az ejtőernyő ösét stb. Firenzében mutatta be az első, maga szerkesztette használható ejtőernyőt. Veszprémben a Vár u. 5. számú épület falán 2011-től bronz emléktábla őrzi emlékét.

350 éve

halt meg PÁZMÁNY Miklós, panaszí (1623? – Brünn [Brno, Csehország], 1667. márc. 17.) főkapitány, író. Pázmány Péter unokaöccse. Neveléséről nagybátyja gondoskodott, morva honoságot, grófi címet szerzett neki. A jezsuitáknál az 1636–1639-es években előbb Bécsben, majd Olmützben tanult. 1639-ben európai körutazást tett, járt Rómában is, majd évekig élt Párizsban. 1646-ban részt vett a pozsonyi országgyűlésen. Katonai pályára lépett, 1646-ban pápai,

1648–1650 között veszprémi főkapitány. Az 1650-es években pohárnok, tíz évvel később tanácsosi címet kapott. Zrínyi Miklóst dicsőítő verse az *Adriai tengernek Syrenia* 1651. évi kiadásának példányába írva maradt meg.

250 éve

született KISS Ferenc, farádi (Veszprém, 1767. márc. 1. – Veszprém, 1825. febr. 27.) r. k. nagyrépost, káptalani helynök. 1784-ben vették fel a Veszprémi Szemináriumba, filozófiát Győrben, teológiát Pozsonyban tanult. 1790-ben szentelték pappá. A pesti egyetemen 1796-tól a dogmatika, később az erkölcsan tanára. 1806-tól veszprémi kanonok, majd olvasókanonok. 1822-től káptalani helynök és püspöki helynök. 1824-től nagyrépost, rövid idő múltán ismét káptalani helynök. Az *Egyházi Értekezések és Tudósítások* c. folyóirat támogatója és cenzora. A veszprémi székesegyház sírboltjában nyugszik.

született PÉTERI TAKÁTS József, Takáts (Keszthely, 1767. márc. 18. – Győr, 1821. máj. 3.) író, költő. A középiskolát Győrben és Keszthelyen végezte, Győrben és Pozsonyban volt papnövendék. Elhagyva a papi pályát 1791-től Festetics György fiának nevelője, eleinte Keszthelyen, majd Bécsben élt. Később Veszprémben telepedett le, káptalani ügyészként dolgozott. 1808-tól Téten földbirtokos, 1816-tól Győr vármegye főjegyzője. Kezdeményezte a *Magyar Minerva* c. sorozat kiadását, amely a magyar irodalmi összefogás első kísérlete. Kiadta Kisfaludy Sándor *Kesergő szerelem* és a *Boldog szerelem* c. alkotásait, 1801 és 1807-ben.

született ZSOLDOS János (Köveskál, 1767. máj. 2. – Pápa, 1832. máj. 12.) orvos, író. Elemi iskolába Alsóöcsön, középiskolába Sopronban és Debrecenben járt. 1790–1792-es években Halason tanított, majd Bécsben orvosi tanulmányokat folytatott, 1795-ben kapott diplomát. 1796-tól Pápan orvos, végül Veszprém vármegye főorvosa. Tevékenyen részt vett a nyelvújítási mozgalomban, egészségügyi népszerűsítő munkákat is írt. A *Frantziák Pápan* c. művében az 1809. évi nemesi felkelés pápai emlékeit írta meg.

225 éve

született HIESZ Mátyás (Győrsziget, 1792. febr. 25. – Halimba, 1840. febr. 15.) r. k. lelkész, zeneszerző. Egy évig jogot tanult Győrben, majd Veszprémben papnövendék. Pappá szentelték 1817-ben. Először káplán Látványban, 1817-ben Balatoncsicsón, a következő esztendőben Márkón. 1825-től kisegítő Romádon, 1832-től adminisztrátor, majd plébános Halimbán. M. Tóth Antal feltételezése szerint a veszprémi székesegyház 1825. évi kottakatalógusában szereplő *B-dúr mise* szerzője.

200 éve

született HALÁSZ Péter (Mohács, 1817. jún. 29. – Veszprém, 1892. ápr.) tanító. A gimnáziumot szülővárosában, a tanítóképzőt 1835-ben Pécsen végezte, majd Zircen segédtanító. 1837-ben Tihanyban megválasztották kántortanítónak, egyben a községi jegyzői teendőket is ellátta. 1851-től negyven évig Veszprémben tanított. Írt imákat és énekeket. Pályájáról és munkájáról visszaemlékezéseket közölt a *Pedagógiai Szemle* 1883. évi számában.

175 éve

született EÖTVÖS Károly (Mezőszentgyörgy, 1842. márc. 11. – Budapest, 1916. ápr. 13.) író, újságíró, ügyvéd, politikus. Az akkor Veszprém megyéhez tartozó Mezőszentgyörgyön született, középiskoláit a Pápai Ref. Kollégiumban végezte. 1860 és 1862 között a Pápai Jogakadémián végzett tanulmányokat, majd 1866-ban, Kerkápoly Károly meghívására pár hónapig a városban dolgozott. Erre az időre esnek első irodalmi próbálkozásai. A jogi államvizsgát már Pesten tette le. Veszprémben megyei aljegyző, majd királyi ügyész. 1866-ban *Veszprém* címmel megindította a

város első hetilapját. 1872-ben a veszprémi választókerület országgyűlési képviselőjének választották. A Deák-párthoz csatlakozott és a *Pesti Napló*ba írta cikkeit. 1878-ban Budapesten ügyvédi irodát nyitott, sokat publikált. A magyar közélet egyik meghatározó egyénisége lett, amikor vállalta és sikerrel védte a tiszaezlári zsidóellenes vérvádper gyanúsítottjait. A per anyagát 1904-ben, három kötetben jelentette meg. (Új kiadása: 1968-ban.) Regényei, novellái közül azok a legsikerültebbek, amelyekben közvetlen személyes élményeit vagy a szabadságharc eseményeit elevenítik fel. Kiemelkedő alkotása az *Utazás a Balaton körül*. E munkában jelentős kultúrtörténeti, és néprajzi kincsekkel gazdagította az utókort. 1968-ban a Veszprémi Megyei Könyvtár és az Alsóörsi Művelődési Ház vette fel a nevét. Két mellszobra van a megyében: egyik Zsákodi Csizsér János alkotása Balatonfüreden, a Gyógy-téren; a másik Borsos Miklós alkotása Veszprémben, a megyei könyvtár bejáratához vezető lépcsők fölött található. Sírja a veszprémi Alsóvárosi temetőben van.

halt meg ROHONTZY János, felsőpulyai (Pápa, 1775. nov. 9. – Veszprém, 1842. márc. 2.) Veszprém vármegye alispánja, 1825–1827-ben konzervatív országgyűlési követe. Az 1824-ben alakult Veszprémi Zenetársaság elnöke. Vallásos és jogi értekezéseket, verseket is írt. Lakóházát halála után szeretetháznak építették át. Az üresen álló épület használója utoljára a Dohnányi Zeneművészeti Szakközépiskola volt.

150 éve

született CSERESNYÉS József (Veszprém, 1867. jún. 1. – Veszprém, 1944. júl. 28.) orvos. Veszprémben tanult, de a középiskola utolsó osztályait Sopronban végezte, ott is érettségizett. Egyetemi tanulmányokat Bécsben, Berlinben és Budapesten folytatott. 1893-ban hazakerült szülővárosába, a városi kórház másodorvosa és a MÁV orvosa volt. 1904-től az újonnan átadott Gyermekmenhely igazgató főorvosa. 1922-ben egészségügyi főtanácsosi rangot kapott. A szaklapokban gyermekgyógyászattal kapcsolatos írásai jelentek meg. Elnöke volt a megyei orvosszövetségnek és főgondnoka a ref. egyházkerületnek. A veszprémi Alsóvárosi temetőben, családi kriptában nyugszik.

született KISS Arisztid István (Pápa, 1867. aug. 9. – Andocs, 1913. ápr. 6.) ferences szerzetes. Gimnáziumba Pápán járt, a bölcséletet Nagyszombatban, a teológiát Esztergomban és Pozsonyban hallgatta. 1884-ben lépett a ferencesek közé, 1890-ben szentelték pappá. Működését 1890-ben, Veszprémben kezdte, majd Székesfehérvárott hitszónok és hitoktató. Egy ideig a Szentföldön, misszióban dolgozott. Írásai a *Veszprém* és a *Veszprémi Közlöny* c. újságokban jelentek meg. Sorozatban közölte a Veszprémi Ferences-rendi zárda történetét.

1867. június 8-án koronázta meg Erzsébet királynét Simor János esztergomi bíboros érsek, hercegprímás és RANOLDER János (Pécs, 1806. máj. 16. – Csopak, 1875. szept. 12.) r. k. püspök, tanár, író, könyvtáros. A veszprémi egyházmegye püspökévé 1849. november 10-én nevezték ki, 1850. január 7-én szentelték fel. Valóságos titkos tanácsos, pápai trónálló. A koronázási szertartás emlékére Erzsébet királyné a veszprémi egyházmegyének ajándékozta a koronázási palást másolatát és a koronázáskor használt díszruhát.

1867. augusztus 4-én jelent meg Veszprém címmel az első veszprémi újság.

125 éve

született BÁLINT Péter (Kisszállás, 1892. febr. 18. – Veszprém, 1967. február 19.) tanító, iskolaigazgató. Kiskunhalason járt gimnáziumba, 1906 és 1909 között Kalocsán, a tanítóképzőben tanult, majd 1910-ben Felsőlövön (ma Burgenland, Ausztria) az Evangélikus Tanítóképzőben képesítőzött. Elvégezte az ipariskolai közismereti és a szemléltetőeszköz-készítő tanfolyamot. Még az évben Szentpéterfán kezdte, egy év múltán Nagynardán, 1913-tól Nagyradán folytatta a pedagógusmunkát, kántor is volt. 1926-ban került Veszprémbe, ahol nyugdíjazásig dolgozott. Az

első világháború elején két hónapig a fronton volt, megsebesült és 1916-tól rokkantként szabadságolták. 1937 szeptemberében címzetes igazgató-tanító kitüntetést kapott. 1938-ban a Devecseri járásban iskolai felügyelő. 1941. november 1-jétől a Veszprém Városi Fiú Elemi Iskolák igazgatója, az iparostanonc-iskolában pedig óraadóként tanított. 1948-ig, az iskolák államosításáig a katolikus fiúiskola igazgatója, majd 1960-ig az Állami Tanítóképző Gyakorló Általános Iskolájában gyakorlatvezető tanár. A Veszprémi Dalegyesület tagja, később az Árpád-házi Boldog Margit Vegyeskar titkára. 1940-ben a Veszprémvármegyei Általános Tanítóegyesület elnöke, tagja a városi képviselő-testületnek és a vármegyei törvényhatóságnak, 1950-től, a tanácsok megalakulásától a városi tanács oktatási bizottságának.

halt meg DIÓSY Márton, 1845-ig Neussbaum (Szilágynagyfalu [Románia], 1818 – London, 1892. márc. 21.) újságíró, borkereskedő. Veszprémben tanított, majd Pesten élt. 1848 előtt a *Honderű* és a *Pesti Divatlap* c. lapokban jelentek meg különböző témájú írásai. A szabadságharc idején Kossuth Lajos titkára volt. A bukás után külföldre menekült, Londonban telepedett le, ahol borászati szaküzletet működtetett. Angol lapokban jelentek meg cikkei, az 1860-as években hazai lapok is közölték gazdasági témájú tudósításait. Magyarra fordította Dumanoir-Dennery: *Don Caesar de Bazan* c. drámáját, amelyet a Pesti Nemzeti Színház 1882-ben bemutatott. Szerkesztette az első magyar zsidó naptárt (évkönyvet), amely 1848-ban jelent meg Pesten.

halt meg LOVASSY László (Nagyszalonta, 1815. máj. 8. – Nagyszalonta, 1892. jan. 6.) politikus, újságíró. A hagyomány szerint a református lelkészi család a Veszprém megyei Lovas község nevét vette fel. Debrecenben az országgyűlési ifjak egyik vezetője, Késmárkon és Nagyváradon jogot tanult. 1834-ben többekkel megalakította Pozsonyban a Társalkodási Egyletet és ennek elnökeként üdvözölte 1836-ban Pesten Wesselényi Miklóst, a reformeszmék jeles képviselőjét a mellette rendezett rokonszenvtüntetésen. Az egyletbe beépült rendőrségi besúgó segítségével 1836. május 2-án több társával együtt letartóztatták. Tízévi várfogságra ítélték és Spielbergbe szállították. A börtönben elméje elborult. Az országgyűlés közbenjárására 1840. május 12-én kegyelmet kapott. Börtöndala a *Sárospataki Órallóban* jelent meg. Veszprémben a Lovassy László Gimnázium nevének felvételével őrzi emlékét. Nagyszalonta temetőjében nyugszik.

született LUKCSICS Pál (Kerta, 1892. máj. 30. – Budapest, 1936. nov. 16.) tanár, művelődéstudománytörténész. A veszprémi gimnáziumban tanult, később Eötvös-kollégistaként tanári képesítést szerzett. 1914–1918-as években katona. 1920 után tanár az Eötvös-kollégiumban, majd a Római Magyar Intézetben kutató. Elsősorban a 14–16. századi okleveles anyagok iránt érdeklődött. Sírja a Rákoskeresztúri temetőben van.

született MINDSZENTY József, Pehm (Csehimindszent, 1892. márc. 29. – Bécs, 1975. máj. 6.) r. k. érsek-bíboros, író, szerkesztő. Középkolai tanulmányait és a teológiát Szombathelyen végezte. 1915-ben pappá szentelték. 1919-ben két hónapra internálták. A veszprémi egyházmegye püspökévé 1944. március 25-én szentelték fel. Több dunántúli főpásztor nevében a nyilasoktól azt kérte, hogy a Dunántúlt ne tegyék a harcok színterévé, a Szent Koronát ne vigyék külföldre. 1944. november 27-én 26 papjával együtt a veszprémi börtönbe hurcolták, onnét Sopronkőhidára, majd Sopronba kerültek. 1945 októberében XII. Pius pápa esztergomi érsekké nevezte ki, 1946-ban pedig bíborosi rangra emelte. Az esztergomi egyházmegyét 1948. december 26-ig kormányozta, amikor koholt vádak alapján életfogytiglani börtönre ítélték. Egészségi állapota miatt egy idő után a felsőpetényi (Nógrád megye) püspöki nyaralóban őrizték. Az 1956. évi forradalom idején kiszabadították, november 4-én az Amerikai Egyesült Államok nagykövetségére menekült. A magyar állam és a római szentszék közötti tárgyalások már 1963-ban megkezdődtek ügyében, de csak 1971-ben jártak eredménnyel, amikor szeptember 28-án végleg elhagyta az országot és Bécsben telepedett le. Veszprémi püspöksége idején a megyében önálló lelkészségeket szervezett. Plébániát alapított Veszprémben (Szent Margit), Nemesgulácson. Pontos és teljes kimutatást készített az

egyházmegyét ért háborús károkról. A tapasztaltakat körlevélben tárta a papság elé. Máriazellben temették el. Hamvait 1994-ben hazahozták és Esztergomban helyezték örök nyugalomba.

halt meg RACZEK Frigyes (Troppau [Opava, Csehország], 1841. júl. 19. – Veszprém, 1892. febr. 18.) hegedűművész. A Raczek-testvérek (Frigyes, Zsófia és Viktor) ifjú korukban Európaszerte hegedűs csodagyerekeként keltek nagy feltűnést. 1855-ben indultak első nagyobb hangversenykörútra. Bejárták Európát, felléptek minden jelentősebb városban. 1859-től Frigyes és Zsófia három nagy hangversenykörutat tett Oroszországban is. 1866-ban Aradon adták utolsó közös hangversenyüket. Zsófia megismerkedett Ruzitska Alberttel és feleségül ment hozzá. Frigyes a veszprémi székesegyházhoz került. 1870-ben megnősült és végleg Veszprémben telepedett le. Misét, dalokat írt.

1892 szeptemberében megkezdődött a tanítás a Veszprémi Állami Polgári Fiúiskolában.

100 éve

halt meg HORNIG Károly, hornburgi (Pest, 1840. aug. 10. – Veszprém, 1917. febr. 9.) r. k. püspök, író. A középiskolát Bécsben, Budán és Nagyszombatban, a teológiai tanulmányokat a Pesti Központi Szemináriumban végezte. A német és latin mellett tökéletesen elsajátította a magyar nyelvet. 1862-ben pappá szentelték, 1869-ben teológiai doktorrá avatták. 1888. április 17-én nevezték ki veszprémi püspöknek, 1912-ben X. Pius pápa áldozár-bíborossá, így püspökként a bíborosi kollégium tagjává nevezte ki. Saját költségén három templomot építtetett: Lajoskomáromban, 1907-ben Veszprémben a Feltámadás-templomot és Farkasgyepűn templomot iskolával. Aigner Sándor építész tervei szerint átépítette a veszprémi székesegyházat. Püspöksége alatt az egyházmegye legtöbb templomát restaurálták. 1894-ben új anyakönyvi szabályzatot, 1896-ban új egyházmegyei *Szertartáskönyvet* adott ki. Megbecsülte és támogatta a tehetséges embereket. Tudományos munkát is végzett Egy ideig szerkesztője volt a *Magyar Állam* c. politikai napilapnak, később átvette a *Religió* c. folyóirat szerkesztését. Az általa emeltetett veszprémi Károly-templomban lévő családi sírboltban nyugszik.

hunyt el HUNKÁR Dénes, heidenzi (Szolgagyőr, 1852. szept. 4. – Veszprém, 1917. ápr. 26.) főispán. Atyja Hunkár Sándor, 1861-ben a vármegye alispánja. A Hunkár-ösök Győr megyéből erednek, az 1809-iki nemesi fölkelésben már Veszprém megyei nemesekként vettek részt. 1907-től haláláig a vármegye főispánja. Írásai jelentek meg a *Köztelek* (1903), valamint a *Vadász- és Versenylap* (1903/04, 1906) című lapokban.

halt meg MATKOVICH Tivadar, szentgyörgyi (Mezőszentgyörgy, 1853. júl. 4. – Veszprém, 1917. jún. 19.) jogász, politikus, szerkesztő. 1877-ben jogi doktori, 1879-ben ügyvédi oklevelet szerzett. 1882-től ügyvéd Veszprémben, 1891–1892-ben irányította a *Veszprémi Hírlapot*, amelybe vezércikkeket és tárcákat írt. 1897-ben alapította és szerkesztette a *Veszprémvármegye*, később a *Veszprémvármegyei Lapok* c. hetilapot, amelynek nagyobb részét maga írta. 1901 után szerkesztette az *Iparosok Lapját*. 1884-től 1896-ig Függetlenségi Párt programjával az enyingi választókerület országgyűlési képviselője. Írt elbeszéléseket is; veszprémi történeteket tartalmaz a Senior álnéven kiadott *Nagyapó meséi* c. kötete. Ő írta „Az amerikai vőlegény” című operettszöveget Mátrai László karnagy számára, de az, Mátrai közbejött halála miatt, s mivel befejezetlen maradt, nem kerülhetett színpadra.

született PÉCHY László (Csökmő, 1917. júl. 26. – Budapest, 1998. nov. 17.) egyetemi tanár, vegyészmérnök. A kémiai tudomány kandidátusa (1966). 1939-ben a József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemen vegyészmérnöki, 1966-ban a VVE-en műszaki egyetemi doktori címet szerzett. Pályáját egyetemi oktatóként kezdte, majd a Shell Kőolajfinomító Rt. csepeli telephelyén dolgozott. Rövidesen a paraffingyár vezetőjévé nevezték ki. 1950-ben vádemelés nélkül internálták Recskre. A köfajtással töltött három év után folytathatta csak szakmai munkáját. Először a Vegyiműveket Tervező Vállalatnál dolgozott, 1954-ben került Veszprémbe. A VVE

Ásványolaj- és Szénfeldolgozó Iparok Tanszékére Varga József akadémikus, a tanszék alapítója hívta meg. A Varga-tanítvány, Retezár Árpád tanszékvezető nyugdíjba vonulása után, 1960-ban nevezték ki az Ásványolaj és Széntechnológia Tanszék vezetőjévé. 1971-től 1977-ig az egyetem rektorhelyettese volt. Az 1960–1970-es években a magyar kőolaj- és petrokkémiai üzemekben munkába álló vegyészmérnökök döntő többsége a Péchy tanszékről került ki. Elnöke volt a MKE Oktatási Bizottságának. Tagja volt a *Kőolaj és Földgáz*, valamint a *Hungarian Journal of Industrial Chemistry* szerkesztőbizottságának. Kutatási területe a kenőolajok kutatása, reológiai tulajdonságokat javító detergens-diszpergens hatású metakrilát-adalékok előállítására, vizsgálata. Számos közleménye jelent meg, több szabadalom társszerzője.

született RÉVAI József (Devecser, 1917. jún. 6. – Kaposvár, 1993. okt. 5.) r. k. plébános, esperes. Bécsben a Pazmaneum növendékeként szerzett diplomát és doktori címet, ahol 1941. július 13-án szentelték pappá. 1942 után alkántor Veszprémben. Közben a *Veszprémi Hírlap* főszerkesztője, majd 1943-tól az Egyházmegyei Nyomda és Könyvkereskedés igazgatója. 1947-től KERMA papíráru gyár ügyvezető igazgatója. 1950 és 1979 között Somogyzentpálon plébános. 1965-től kerületi esperes, 1969-től tb. kanonok, 1975-től segesdi főesperes. 1979-ben Marcaliba helyezték plébánosnak, ahol 1982-ben címzetes préposti címet kapott. Somogyzentpálon a műemlék jellegű templomot tataroztatta, majd 1964 és 1970 között, a veszprémi Vándor Ferenc építészmérnök irányításával felújította.

született STRAUB Gyula (Pozsony, 1917. febr. 27. – Veszprém, 2000. ápr. 12.) vegyészmérnök, egyetemi tanár. A kémiai tudományok kandidátusa (1964). Felesége Bodonyi Judit könyvtáros. 1935-ben a Budapesti Piarista Gimnáziumban érettségizett. 1941-ben a budapesti műegyetemen szerzett vegyészmérnöki oklevelet. 1941–1942-ben gyakornok, az 1942–1946-os években tanársegéd, 1946–1949-ben adjunktus Magyar Királyi József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemen. 1949-től 1953-ig osztályvezető a NEVIKI-ben, Veszprémben. 1949–1950-ben a VVE meghívott előadója, 1950 és 1958 között tanszékvezető intézeti tanár, 1958-tól 1963-ig tanszékvezető egyetemi tanár az Analitikai Kémia Tanszéken, 1963 és 1978 között tanszékvezető egyetemi tanár a Radiológiai Tanszéken, az 1978–1982-es években egyetemi tanár. A VVE egyik alapító tagja. A budapesti műegyetemi évek alatt és Veszprémben, az első években szerves kémiai, majd kémiai és műszeres analízissel foglalkozott. Az 50-es évek végétől az Analitikai Kémiai Tanszéken megalapozta a radiokémia és a radioanalitika művelését. Nevéhez fűződik az izotóplaboratórium létrehozása és a Radiokémiai Tanszék, illetve a radiokémiai ágazat megalapítása. A 60-as évek közepétől nyugdíjba vonulásáig szilárdtest- és félvezető-fizikával foglalkozott. Vendégprofesszorként oktatott a drezdai és a leningrádi egyetemen. Publikációi hazai és nemzetközi folyóiratokban, közleménykötetekben jelentek meg. Több szabadalom társszerzője.

75 éve

született BORBÉLY László (Budapest, 1942. máj. 2. – Veszprém, 1989. jan. 27.) technikus, amatőr versmondó. Alapítója és három évtizeden át aktív tagja volt a Váci Mihály Irodalmi Színpadnak. Elsősorban Radnóti Miklós, József Attila és Váci Mihály verseit mondta szívesen és nagy átéléssel. Halála óta egykori színpada minden év januárjában a *Versbarátok Találkozója* rendezvénnyel ápolja emlékét. A veszprémi Vámosi úti temetőben nyugszik.

született HORVÁTH Balázs (Budapest, 1942. aug. 13. – Veszprém, 2006. júl. 2.) ügyvéd, politikus. 1966-ban a budapesti tudományegyetem jogi karán szerzett oklevelet. 1966-tól Veszprémben ügyvédjelölt, 1968-tól ügyvéd. 1988-tól Veszprémben alapító tagja volt a Magyar Demokrata Fórumnak, 1990-ben az Antall-kormány belügyminisztere, 1991 és 1993 között tárca nélküli miniszter. Belügyministersége idején dolgozta ki munkatársaival az önkormányzati törvényeket, a rendőrségi törvény tervezetét. Balatonalmádi (Vörösberény) temetőjében nyugszik.

1942 áprilisában veszprémi csapatokat vittek a szovjet frontra.

1942. április 24-én a soproni gyalogezred veszprémi 4/III. zászlóalja elindul a keleti frontra.

1942. aug. 4-én Vida Andor gépmester és Vida Zoltán szedő a református egyház támogatásával nyomdát alapított Veszprémben. A nyomda 1942. augusztus 4. – 1949. dec. 29. között működött.

50 éve

hunyt el NEUMAYER Károly (Kecskemét, 1895. nov. 3. – Veszprém, 1967. febr. 7.) r. k. lelkész, tanár. Apja kádár volt. A gimnáziumot Gyöngyösön végezte. A teológiát Veszprémben kezdte, majd Budapesten folytatta, szentírástudományból szigorlatozott. 1918-ban szentelték pappá. Csóton, majd 4 éven át Siófokon volt káplán. 1922 és 1943 között hitoktató Veszprémben az Angolkisasszonyoknál, az irgalmas-nővéreknél, az állami fiú polgári- és kereskedelmi iskolában. 1943 után hittudományi főiskolai tanár, a káptalani könyvtár és levéltár vezetője, egyben középiskolai hittanár is. 1966-ban tb. kanonok. Nyári szabadságai idején beutazta szinte egész Európát. Ezekről az utakról részletes beszámolókat írt a *Veszprémi Hírlapban*. Az Irgalmas Nővérek kriptájába temették.

halt meg SZLABEY Dezső (Szeghalom, 1882. okt. 6. – Veszprém, 1967. aug. 15.) r. k. lelkész, árvaház-igazgató. Apja: Szlabey István kereskedő. A gimnáziumot Veszprémben végezte. Az itteni szeminárium növendékeként 1905. június 26-án szentelték pappá. 1905-től Szentbékállán, majd Veszprémben káplán. 1914-től székesegyházi sekrestyeigazgató és az Egyházmegyei Nyomda igazgatója. 1917 és 1946 között a Veszprémi Davidikum igazgatója, 1920 és 1948 között zsinati bíró. 1942-ben pápai kamarás címet kapott. A Dávid Árvaház államosításakor nyugalomba vonult. Munkatársa és segédszerkesztője volt a *Veszprémi Hírlapnak*. Irányította és támogatta a piarista Mária-kongregáció és a diákszövetség munkáját.

25 éve

hunyt el BOGNÁR Zoltán (Párizs, 1924. nov. 28. – Veszprém, 1992. jún. 10.) grafikus, rajz-tanár. 1950-ben Bernáth Aurél növendékeként végzett a Budapesti Képzőművészeti Főiskolán. 1953 és 1985 között művésztanár Balatonfüreden és Veszprémben. Vörösberényben, 1976-tól Veszprémben élt. Nagyméretű, folklorisztikus mondanivalójú zománcgrafikái mellett archaikus történeti témákkal, népi mondákkal, balladákkal és illusztrációkkal is foglalkozott, drámai és groteszk, farce-os linómetszetein. 1977-től írókat, zenészeket, képzőművészeket bemutató, nagyméretű linó-portrészorozatot készített. Veszprémben, a Vámosi úti temetőben nyugszik.

1992. április 1-én megkezdtek a Dózsavárosi temetőben a 2. világháború során eltemetett német katonák exhumálását.

1992. május 7-én először adják át a Gizella-díjakat, a május 7–24. között először megrendezett Gizella-napi ünnepsorozat.

VERESKUTI KLÁRA – TEIERMAYER ANDREA